

**SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI
DOKTORI ISKOLA**

dr. Nagy Éva

**A VEVŐ-FOGYASZTÓ TRADICIONÁLIS JOGAI
INGÓ ADÁSVÉTEL HIBÁS TELJESÍTÉSE ESETÉN**

PHD ÉRTEKEZÉS

TÉZISEK

TÉMAVEZETŐ:
PROF. DR. JAKAB ÉVA
tanszékvezető egyetemi tanár, DSc.

Szeged
2014

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
1. Az értekezés tárgya és a kutatás aktualitása	2
2. Az értekezés célja és szerkezete	4
3. A kutatás módszerei.....	6
4. A kutatás eredményei	6
4.1. Első rész.....	7
4.2. Második rész.....	9
4.3. <i>De lege ferenda</i> javaslatok	15
5. Az értekezés tárgykörében készült publikációk jegyzéke	18
1. Subject and topicality of the research.....	19
2. Objective and structure of the dissertation	21
3. Methods of the research.....	22
4. Findings of the research.....	23
4.1. First part.....	23
4.2. Second part	25
4.3. <i>De lege ferenda</i> proposals	30
5. Publications related to the topic of the dissertation.....	33

1. Az értekezés tárgya és a kutatás aktualitása

Korunkban a szerződéses kapcsolatokban a kötelezett olyan szolgáltatással tartozik, amely megfelel a jogszabályi előírásoknak, továbbá alkalmas a rendeltetésszerű használatra, és eleget tesz a szerződésben foglaltaknak.¹ A kikötött minőségnek és tulajdonságoknak megfelelő dolog szolgáltatásához fűződő érdek sérelme, a hibás teljesítés az adásvételben az ár-érték kikötött arányát is megbontja, ezért a jog a hibás teljesítést szankcionálja. A legtöbb európai ország hatályos magánjogában az adásvétel kellékhibás teljesítése esetén a törvényileg szabályozott objektív jogalapú kellékszavatosság, az önkéntesen felvállalható, ugyancsak objektív jogalapú jótállás, valamint a szubjektív jogalapú kártérítés áll rendelkezésre a jogosult hibátlan és szerződésszerű teljesítés iránti igényének az érvényesítésére.

A vásárolt dolog megfelelő minőségéhez fűződő vevői érdek védelme nem mai keletű kérdés. Az ókori Rómában olyan piaci, kereskedelmi szokások, majd jogalkalmazási elvek, jogpolitikai törekvések és azok nyomán olyan keresetek alakultak ki, amelyek a vevő hibás teljesítésből fakadó érdeksérelmét igyekeztek reparálni. A római jog recepciója az egyes újkori magánjogi kodifikációkban éreztette hatását a hibás teljesítés szabályozásánál is. E törvénykönyvek, különösen a német, az osztrák és a svájci kódex szabályai a magyar magánjogi dogmatikára is nagy hatást gyakoroltak a XIX-XX. században.² Hazánkban az 1959. évi Polgári Törvénykönyv emelte először törvényi erőre a hibás teljesítés minden visszterhes szerződésre kiterjedő szabályait.

Az Európai Gazdasági Közösség 1957-es megalapításával, az egységesedő piac és a piacgazdasági struktúra kiépülésével Európában fokozatosan terjedni kezdett a fogyasztóvédelem eszméje a magánjogi jogalkotással összefüggésben is. A piacgazdaság és a kiépült belső piac által generált gazdasági, kereskedelmi folyamatoknak az átlagemberek szerződéses pozícióját kedvezőtlenül érintő hatása indokolja napjaink Európájában a különleges jogi védelmet.

A múlt század végének Európai Uniós fogyasztóvédelmi jogalkotása jelentős változást hozott az adásvételi jog és a kapcsolódó kellékszavatosság és jótállás tagállami szabályozásában is; a hibás teljesítés miatti kártérítés rendezését azonban tagállami

---

¹ FAZEKAS Judit: Fogyasztóvédelmi jog (Complex, Budapest, 2007.), 122. és 125. p.

² MÁDL Ferenc: Néhány gondolat a BGB hatásáról a magyar magánjog fejlődésére. In: Sárközy Tamás – Vékás Lajos (szerk.): Eörsi Gyula emlékkönyv (HVGORac, Budapest, 2002., 67-72. p.), 71. p.

hatáskörben hagyta. A fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló 1999/44/EK irányelv magánjogi jogegységesítést célzó rendelkezéseit minden tagállam egyéni módon valósíthatta meg az irányelvi szabályozás koncepciójának megfelelően.³ A jogszabály legfontosabb újítása azonban mindenütt egyezik: a fogyasztói érdekvédelem eszméjének megfelelően a magánjogi szabályozástól idegen, kógens szabályok előírása. A cél mindemellett azonos a történeti jogalkotói és jogalkalmazói törekvéssel: segíteni az ingó dolog vevőjét, és védeni az áru minőségéhez és a vételárban megtestesülő ár-értékarányhoz fűződő vagyoni érdekét.

Az értekezés fő célkitűzése, hogy a hibás teljesítés fent említett három „tradicionális” jogkövetkezménye, a kellékszavatosság, a jótállás és a kártérítés jogtörténelmen átívelő szabályozásának fejlődési útját bemutassa ingók adásvétele esetén. Az ingók adásvétele a jogfejlődés kezdete óta az egyik leggyakoribb jogügylet a piaci kereskedelemben. Az esetek nagy hányadában az egyik szerződő fél hivatásos kereskedő, a másik pedig a dolgot saját, végső felhasználás céljából megvásárló személy. Az is indokolja a téma e jogügyletre szűkített vizsgálatát, hogy az említett jogintézmények jogtörténeti gyökerei az ingó adásvétel hibás teljesítésének szabályozásánál fejlődtek ki, és egyes nemzeti jogokban rendszertanilag ma is ott szerepelnek.

Az értekezés témájának tárgyalása nagy időintervallumot ölel fel. Az ókori és XIX-XX. század eleji viszonyok esetén, sőt még a múlt század második felét illetően sem lehet a mai értelemben vett fogyasztói adásvételről beszélni. A tárgyalt problémakör azonban kétségtelenül az átlagember és a hivatásos kereskedő jogviszonyában jelent meg a jogtörténelemben, és a hatályos európai szabályozás is erre koncentrál. A címben tehát erre utal a „vevő-fogyasztó” kifejezés. Az értekezés a választott téma anyagi jogi kérdéseivel foglalkozik. Mivel a vizsgálatra kiválasztott államok (Németország, Ausztria, Svájc és Magyarország) rendszertanilag máshogy közelítik meg az ingó, illetve a fogyasztói adásvétel hibás teljesítésének kérdését, ezért a példák igyekeznek rávilágítani a szabályozás e szerződések esetén releváns rendelkezéseire és jellemzőire.

A kutatás aktualitását főként az jelenti, hogy hazánkban 2014. március 15-én hatályba lépett az új Polgári Törvénykönyv, a 2013. évi V. törvény. Az új kódex megreformálta a hibás teljesítés szabályait is, és annak jogkövetkezményei – konkrétan

---

³ Az irányelv, mint Európai Uniói jogi norma a célkitűzések tekintetében kötelezi a tagállamokat, de az implementáció tekintetében szabad kezet ad nekik. Emellett a fogyasztóvédelmi célú irányelvek eredendő koncepciója a minimum-harmonizáció, azaz a szabályozott terület legfontosabb, legalapvetőbb szabályainak közelítése. Lásd többek között: BLUTMAN László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban (HVGOrac, Budapest, 2010.), 229. p. és RÖSLER, Hannes: Europäisches Konsumentenvertragsrecht (C. H. Beck, München, 2004.), 201. p.

nevesítve – a kellékszavatosság, a jótállás és a kártérítés lettek. E jogintézmények funkcionális összehasonlítása a jogtörténeti és nemzetközi jogösszehasonlító elemzés keretei között alkalmat adott arra, hogy a legújabb magyar szabályok tükrében fogalmazzam meg *de lege ferenda* javaslataimat a kutatásaim eredményeként.

2. Az értekezés célja és szerkezete

A szerződés szerű teljesítéshez fűződő érdek védelme mindig az adott kor gazdasági, társadalmi körülményei és jogpolitikai célkitűzései szerint alakult a jogtörténetben, és ezek határozzák meg a hatályos jogi szabályozást is. Az *értekezés fő hipotézise* mindemellett az, hogy már az ókorban kialakultak a tárgyalt kérdéskör egyes dogmatikai jellemzői, amelyek a kellékhibás teljesítés korokon átívelő szabályozásában, így a hatályos európai szabályozási koncepcióban és a tagállami magánjogokban is fellelhetők.

Az értekezés a célkitűzésének megfelelően két nagy részből épül fel. Az első rész a kellékszavatosság, a jótállás és a hibás teljesítés miatti kártérítés jogintézményeinek jogtörténetét kívánja bemutatni, míg a második a téma hatályos szabályait tárgyalja. Az ókori római kereskedelmi szokásokat, szabályokat és joggyakorlatot dolgozza fel az első rész első fejezete.

Az első rész második fejezete a római jogi kellékhibás teljesítésre vonatkozó szabályoknak a német és osztrák újkori magánjogi kodifikációkban megjelenő kivételét vázolja. E két nemzeti kódex szabályainak ismertetése nem csak a recepció, hanem a magyar magánjogi dogmatikára gyakorolt jelentős hatásuk okán is indokolt.

A harmadik fejezet azon időszak magyar jogéletét mutatja be, amelyben a hibás teljesítés centrális jogkövetkezménye, a kellékszavatosság⁴ már a magánjog jelentős jogintézményét jelentette, de szabályai még nem emelkedtek a minden ingó adásvételére kiterjedő hatályos jogszabály rangjára.⁵

Az első rész negyedik fejezete a hazai Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény hibás teljesítésről és jótállásról szóló rendelkezéseit tekinti át az 1977-es Ptk.-novella módosításaival együtt. Ezt a fejezetet azért tartottam szükségesnek, hogy a nemzetközi kitekintés mellett a hazai szabályozás története napjainkig kronologikus sorrendben teljes egészében bemutatásra kerüljön.

---

⁴ A találó, materiálisan hibás teljesítésre utaló kifejezést először Grosschmid Béni alkalmazta, lásd: ZSÖGÖD Benő: Fejezetek kötelmi jogunk köréből. II. kötet (Athenaeum, Budapest, 1900.), 1232. p.

⁵ Az 1853-1959. közötti időszak.

Az értekezés második fő része az ingó adásvétel hibás teljesítésének tradicionális jogkövetkezményeit a hatályos szabályozás tükrében vizsgálja, nemzetközi jogösszehasonlító aspektusból. Ez a rész a hazai jogon és a történeti részben már hivatkozott német és osztrák szabályozáson kívül a svájci magánjog vonatkozó rendelkezéseinek bemutatását is célul tűzi ki. Az utóbbi azért is érdekes a téma komplex tárgyalásánál, mert nem EU-s tagállam, de az EU fogyasztóvédelmi magánjogi szabályozásának indirekt átvételére utalnak az utóbbi évtized svájci jogalkotási törekvései és fejleményei. A területi korlátok mellett az a már említett körülmény indokolja a csupán e jogrendszerek megoldásainak összehasonlító vizsgálatát, hogy hazai magánjogunkra ezek meghatározó hatást gyakoroltak a jogfejlődés során. Ennek fényében az összehasonlító vizsgálatra egyébként ugyancsak érdemes brit *common law* és a francia *Code Civil* rendelkezései, valamint a többi EU-s tagállam szabályozásának bemutatása sem képezi a kutatás tárgyát.

Minden fejezetben kitérek a hibás teljesítés miatti kártérítés szabályaira is, annak ellenére, hogy a fent idézett irányelv hatálya arra nem terjed ki. Indokolt e vevői igény funkcionális összehasonlítása is, mert a harmonizációs kényszer hiányában ezt a kérdést a vizsgált nemzeti jogokban más-más módon szabályozzák.

A második rész első fejezetében az Európai Unió fogyasztói adásvétel⁶ és az ahhoz kapcsolódó szavatosság és kereskedelmi jótállás kérdéseiről rendelkező 1999/44/EK irányelv szabályozásának ismertetésére kerül sor.⁷

A második fejezet a fogyasztói adásvétel hibás teljesítésének német, osztrák és svájci szabályozását vizsgálja, és kitekint az Európai Bíróságnak az 1999/44/EK irányelv és a német implementáció összhangjában állást foglaló egyik jelentős ítéletére is. E külföldi szabályozási koncepciók jelentősen eltérnek egymástól, ezért érdekes következtetésekre adnak lehetőséget a jogösszehasonlítás és a magyar szabályozás fényében.

A második rész harmadik fejezete a magyar 1959. évi Polgári Törvénykönyvnek a fogyasztói adásvételi szerződés hibás teljesítése esetén irányadó, az említett EU-s irányelv nyomán 2003-ban módosult rendelkezéseit veszi górcső alá. Az utolsó, negyedik fejezet az

---

⁶ A fogyasztói adásvétel fogalma nem szerepel minden tárgyalt állam dogmatikájában és kódexében. A meghatározáskor a fogyasztó illetve a fogyasztói szerződés magánjogi fogalmából, és különösen abból indulok ki, hogy a vételt az ilyen jogügyletek esetén az ingó dolog végső felhasználása érdekében kötik a hivatásos eladóval, kereskedővel.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1999/44/EK irányelve a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól (1999. május 25.; HL L 171., 1999.7.7.). Magyar nyelven elérhető: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:01999L0044-20111212&qid=1397818703647&from=HU> (2014. április 18.).

új Polgári Törvénykönyv 2014. március 15-én hatályba lépett szabályozásának rendelkezéseit mutatja be.

3. A kutatás módszerei

A kutatási téma feldolgozása során elsősorban a leíró és a dogmatikai elemző módszert alkalmaztam. Az értekezés első részének elkészítése megkívánta, hogy a jogtörténeti összehasonlító módszer segítségével vizsgáljam és vessem össze a tárgyalt jogintézmények szabályait. Az első fejezetben elsősorban a Digesta jogeseteinek és jogtudósi magyarázatainak az exegézisével tártam fel a szabályok dogmatikai jellemzőit. A második és harmadik fejezet elkészítése során főként a dogmatikai elemző módszerrel dolgoztam, amit kiegészítenek a jogösszehasonlító megállapítások az ókori szabályok recepciójával, illetve a német és osztrák kódexek eredeti szabályainak a magyar magánjogra gyakorolt hatásával összefüggésben. Az első rész negyedik fejezetének tárgyalása során főként a leíró módszert alkalmaztam, de a jogszabályi környezet elemzése mellett figyelmet fordítottam a jogalkalmazói gyakorlat, és a vonatkozó jogtudományi álláspontok bemutatására is.

Az értekezés második részének első, az 1999/44/EK Irányelv szabályait vázoló része leíró jellegű. Az e fejezetben tárgyalt szabályok tükrében kerül bemutatásra a német, osztrák és svájci hatályos szabályozás a második fejezetben. E fejezet megírása során elsősorban a jogösszehasonlító módszert alkalmaztam, és a jogintézmények funkcionális összevetéséből vontam le a következtetéseimet az egyes nemzeti jogok szabályozási megoldásainak hátrányos vonásait és pozitívumait illetően. Az Európai Bíróság ítéletének elemzése során főként a dogmatikai elemző módszert alkalmaztam. A magyar implementációt bemutató harmadik fejezetben a legnagyobb hangsúlyt a jogtudományban és joggyakorlatban jogértelmezési kérdéseket felvető rendelkezések dogmatikai elemzésére fektettem. E fejezetben is szerepet kapott ennek megfelelően a bírói jogalkalmazói gyakorlat és a vonatkozó jogtudományi álláspontok bemutatása. Az utolsó fejezetben az új Ptk. szabályainak tárgyalása elsősorban a leíró és a dogmatikai elemző módszer alkalmazását tette szükségessé.

4. A kutatás eredményei

4.1. Első rész

Az értekezés első (jogtörténeti) részének első fejezete igyekezett bemutatni, hogy az ókori Rómában a spontán kialakult piaci szokások nyomán az áru minőségéhez fűződő vevői érdek védelme miként materializálódott a piaci adásvételről szóló aediliszi *edictum*ban. A kérdéskör szabályozásának alábbi jellemzői már az ókori megoldásokban megjelentek:

1. a *caveat emptor* elve, azaz a készvétel esetén a vevő körültekintő eljárásának követelménye;
2. ezzel összefüggésben az áru minőségi hibájára utaló külső jelek és a rejtett minőségi hibák relevanciája, azaz a kockázattelepítés a szerződő felek között;
3. a minőséget már az adásvétel megkötése előtt demonstráló, tisztességes eladói gyakorlat kívánalma;
4. az áru rendeltetésszerű használatát befolyásoló és piaci értékére is kiható kellékhibák relevanciája;
5. a gyakran tájékozatlan vevőnek a hivatásos (gyakran tisztességtelen) kereskedőkkel szembeni védelme;
6. az újkorban jótállásnak nevezett jogintézmény előképe az áru tulajdonságaiért önkéntesen felvállalt eladói ígéret formájában;
7. az objektív kellékszavatossági és a hibás teljesítés miatti szubjektív kártérítési igények párhuzamossága és a vevő igények közötti választási joga.

Az értekezés a továbbiakban igyekezett rávilágítani arra, hogy a fenti jellemzők az ingó adásvétel hibás teljesítéséért fennálló eladói helytállási kötelezettségnek korokon átívelő szabályozásában minduntalan fellelhetők.

A római jog recepciója a hazánk magánjogi fejlődésére meghatározóan ható német és osztrák polgári jogi kódexek hibás teljesítésre vonatkozó szabályozásában is nyomon követhető. Az értekezés első részének második fejezete e két kodifikációt vizsgálta. Az osztrák *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* (ABGB) és a német *Bürgerliches Gesetzbuch* (BGB) eredeti szabályozási koncepciói eltérően közelítették meg a kellékhibás teljesítést: az előbbi minden visszterhes szerződésre kiterjedő hatállyal, az utóbbi azonban csak az adásvételi szerződésre vonatkozóan alakította ki a rendelkezéseket. Míg az osztrák törvény meglehetősen absztraktnan fogalmazott, a BGB alkotói igyekeztek minden, az adásvétel kellékhibás teljesítése kapcsán potenciálisan felmerülő részletkérdést a pandekta-hagyományoknak megfelelően rendezni.

Az ABGB szűkszavú szabályozása miatt vitatott volt a korabeli jogtudományban és a joggyakorlatban is a hibás teljesítés miatti kártérítés jogalapja. A vevő nem rendelkezett a római jogból ismert árleszállítási igénnyel, valamint az igények közötti választási joga sem volt. Ezen kívül vitatott volt az igényérvényesítési határidők jogi jellege is.

A BGB nagyrészt a pandektisták munkája nyomán letisztult római jogi megoldásokat vezetett be az adásvétel kellékhibás teljesítésének részletes szabályozásában. Az aediliszi kellékszavatossági igényeken kívül fajlagos vétel esetén szabályozta a kicserélés jogát, és egyértelműen meghatározta a hibás teljesítés miatti kártérítés jogalapját is. A két kódex a különbségek mellett azonban hasonlóan szabályozta a nagy gazdasági jelentőséggel bíró állatok adásvétele esetén fennálló kellékszavatosság kérdését.

A fenti két magánjogi kódex kellékhibás teljesítésre vonatkozó rendelkezései – elsősorban a tanult hazai jogtudósok közvetítő munkájának eredményeképp – tükröződtek a XIX-XX. századi magyar jogéletben. A kellékszavatosság az ún. köztörvényi vételek esetén nem nyert hatályos szabályozást az értekezés első rész harmadik fejezetében vizsgált időszakban (1853-1959.), ezért gyakran nagy zavart okozott a kodifikáció hiánya a hibás teljesítés illetve annak centrális jogintézménye, a kellékszavatosság megítélésében. A helyzetet segítette az 1875. évi Kereskedelmi törvény megalkotása, amelynek a kellékhibás teljesítésre vonatkozó rendelkezéseit azonban csak analógia útján lehetett a kereskedelmi vételnek nem minősülő ingó adásvételi ügyletekben alkalmazni.

Változást az 1928-ra megalkotott Magánjogi Törvényjavaslat (Mtj.) hozott, amely nagyban tükrözte a kellékhibás teljesítésre vonatkozó korábbi magyar bírói gyakorlatot. Annak ellenére, hogy nem lépett hatályba, szabályai a megalkotása utáni időszakban nagy hatást gyakoroltak a bírói jogalkalmazásra. A kellékhibás teljesítésre vonatkozó rendelkezések az adásvétel jogában kaptak helyet az Mtj.-ben, és e rendszerbeli elhelyezés mellett a kérdéskör szabályozási koncepciója és részletes tárgyalása is a pandektajog és a BGB hatását mutatja.

A kellékhibás teljesítés szabályai az 1959-ben elfogadott magyar Polgári Törvénykönyvben váltak egységes, hatályos törvényi rendelkezésekké. Az első rész negyedik fejezete a kellékhibás teljesítés magyar fejlődésének bemutatását folytatta az ezt követő időszakban. A Ptk. – az ABGB mintáját követve – a visszterhes szerződések hibás teljesítéséről rendelkezett a szerződésszegés egyes esetei körében. Bár annak centrális jogkövetkezményeként a kellékszavatosságot jelölte meg, a szerződésen kívüli károkozás szabályainak alkalmazásával lehetővé tette a hibás teljesítés miatti kártérítés követelését is a jogosult számára. Ezen igény jogalapja azonban – a szűkszavú rendelkezésnek is

köszönhetően – vita tárgyát képezte a jogtudományban. A jótállásról rendszertanilag – ugyancsak vitatott módon – a szerződést biztosító mellékkikötések körében rendelkezett a kódex, de annak a legnagyobb relevanciája kezdettől fogva a hibás teljesítés esetén volt a gyakorlatban. A Ptk. nyomán alkotott speciális jogszabályok meghonosították jogrendszerünkben a kötelező, jogszabályon alapuló jótállást, amely a minőségvédelem fontos eszközeként funkcionált a kereskedelmi forgalomban eladott ingó dolgok esetén. A szabályozás azonban dogmatikai zavart okozott a kellékszavatosság és a jótállás elhatárolásánál.

A XX. század második felében felmerülő gazdasági, társadalmi és jogpolitikai elvárásoknak az 1959-es szabályok több ponton nem tettek eleget, ezért került sor a hibás teljesítés és a jótállás szabályainak megreformálására is az 1977-es Ptk.-novella keretei között. A belkereskedelemtől szóló 1978. évi I. törvény már külön fejezetben foglalkozott a „fogyasztói érdekvédelem” és a kereskedelmi forgalomban árusított ingó dolgok minőségvédelmének kérdésével. A vásárlói („fogyasztói”) érdekvédelem jegyében a Ptk. felhatalmazása alapján megalkotott egyes speciális jogszabályok a vásárló javára már a magánjogi diszpozitivitástól eltérően klauzálisan kögens rendelkezéseket tartalmaztak.

4.2. Második rész

Az értekezés második része az ingó adásvétel hibás teljesítésének hatályos szabályait tárgyalja. Az 1957-ben létrehozott Európai Gazdasági Közösségben a szabad piac kiépítésének igényei nyomán kibontakozó gazdasági és társadalmi célkitűzések az 1970-es évek közepére a szupranacionális jogalkotó fogyasztóvédelmi célú normaalkotásához vezettek.

Az 1990-es években az Európai Unió fogyasztóvédelmi szerződési jogot érintő jogalkotásának keretei között a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló **1999/44/EK irányelv** is megszületett. A jogszabály célja az volt, hogy a tagállami jogszabályi és közigazgatási rendelkezések közeledjenek egymáshoz a fogyasztóvédelem egységes minimális szintjének biztosítása érdekében.

Az értekezés első részének első fejezetében vázoltak közül az alábbi történeti jellemzők tükröződése figyelhető meg az Irányelvben:

- 1. a gyengébb gazdasági pozícióban lévő fél védelmének jogpolitikai célja [Preambulum (21)-(24) bekezdések; 1. cikk (1) bekezdés],**

2. emellett az előírásokban fellelhető a fogyasztó eljárását illetően a *caveat emptor* elve [2. cikk (3) bekezdés],
3. a vevő által nem ismert, rejtett kellékhibák relevanciája [2. cikk (3) bekezdés],
4. a dolog szerződésszerű használhatóságának kritériuma [2. cikk (1)-(2) bekezdések],
5. az objektív jogalapú helytállás [Preambulum (9) bekezdés; 3. cikk (1) bekezdés], valamint
6. a tisztességes eladói eljárás, a transzparencia követelménye [Preambulum (21) bekezdés; 6. cikk (1)-(4) bekezdések].

A hibás teljesítés miatti kártérítés szabályozását tagállami hatáskörben hagyta az EU-s jogalkotó. A tagállami implementációk mellett az értekezés célul tűzte ki az e kártérítési igény szabályozási megoldásainak összehasonlító vizsgálatát is, hiszen az jól szemlélteti, hogy az egyes államok egyéni magánjogi hagyományokra is támaszkodó jogalkotása milyen eltérően valósulhat meg.

Az Irányelv által meghatározott, a fogyasztóvédelem gazdasági, társadalmi és jogi koncepciójának megfelelő klauzula kógenia előírása jelentette a legnagyobb változást a korábbi tagállami magánjogi szabályozáshoz képest. A második rész második fejezetének tanúsága szerint a **német jogalkotó** az Irányelv implementálásával egybekötötte a polgári jogi kódex teljes kötelmi jogának reformját. A történeti hagyományokhoz igazodva a BGB adásvételi jogába, annak speciális fajtája, a fogyasztói adásvétel szabályai közé illesztette be a legtöbb implementáló rendelkezést, főként utaló szabályok formájában. Az átfogó kötelmi jogi reform koncepciójának megfelelően azonban például az elállás jogáról, valamint a kijavításról és a kicserélésről is a szerződésszegés általános szabályai között rendelkezett. Minden adásvételi szerződésre kiterjedő hatállyal általánossá tette a két éves elévülési határidőt a hibás teljesítés miatti igényérvényesítésre nézve.

A német megoldás számtalan utaló szabályt tartalmaz, ami a gyakorlatban véleményem szerint azt eredményezte, hogy nagyon gyakran nehezen követhető – különösen a fogyasztói adásvétel hibás teljesítése esetén –, hogy mely szabályok hogyan és mely esetben alkalmazandóak. A jogalkotó a hiba miatt a dologban beálló ún. tapadó károk megtérítését a kellékszavatossághoz hasonló objektív helytállásként, míg az ún. következménykárok megtérítését a hibás teljesítés miatti felróhatósági alapú, szubjektív jogkövetkezményként szabályozza. A koncepció célja egyértelmű, a szabályok azonban gyakran ez esetben is csak nehézkesen követhetőek az utaló normák sokasága miatt.

Az implementáció megvalósítása után több jogértelmezési és konformitási kérdés is felmerült a német jogalkalmazásban és jogtudományban a hibáság vélelmével, a használt dolog fogalmával, az egyedi dolog kicserélhetőségével, a jótállási ígéret tartalmával, az eladó kicserélési kötelezettségének terjedelmével és az aránytalan jogorvoslat mércéjével kapcsolatosan. Az utóbbi két kérdéshez kapcsolódik az Európai Bíróságnak a fejezetben tárgyalt precedens értékű döntése,⁸ amely szerint a kicserélés igénye az új, hibátlan áru szolgáltatásának teljes folyamatát felöleli, beleértve a hibás áru eltávolításának és az új dolog beépítésének/beszerelésének a költségeit is. Az arányosság követelményét pedig szűken, csak az első lépcsős kicserélés és kijavítás relációjában ítélte irányadónak az EuB. Bár az ítélet érvelése véleményem szerint dogmatikailag több ponton nem állja meg a helyét, a végeredmény mintegy precedensként a fogyasztók részére az eddiginél is erőteljesebb védelmet irányoz elő a tagállamokban.

Az **osztrák jogalkotó** az Irányelv implementációjának keretei között a teljes hibás teljesítésre vonatkozó szabályozást úgy reformálta meg, hogy a joggyakorlat és a kereskedelmi praxis által kimunkált tradicionális kellékszavatossági szabályok ne menjenek át rendszeridegen változtatáson. Megkönnyítette a fogyasztóvédelmi rendelkezések meghonosítását az, hogy az osztrák fogyasztóvédelmi törvény a magánjogi fogyasztóvédelmi célú jogalkotás termékeit már a módosítás előtt is magában foglalta. Az Irányelv szerinti fogyasztói adásvételi ügyletek kellékhibás teljesítése tekintetében egyrészt az adásvétel ABGB-beli szabályai, a továbbra is a szerződészegés közös szabályai között szereplő kellékszavatossági szabályok és a (minden visszterhes fogyasztói jogügyletre irányadó) fogyasztóvédelmi törvénybeli rendelkezések alkalmazandóak. A szabályozás azonban csak látszólag széttagolt; véleményem szerint valójában megkönnyíti a jogkeresők és a jogalkalmazók dolgát is. Az osztrák jogalkotó a hibás teljesítést illetően több ponton is példaértékű szabályokat alkotott. Szankciót fűz például a jótállási nyilatkozat kötelező tartalmi elemeinek hiányához, és kellően konkrétan fogalmaz a tekintetben, hogy a jótállási nyilatkozatban miként kell utalni a fogyasztónak a jótállás mellett fennálló, törvényen alapuló kellékszavatossági jogaira.

A **svájci magánjogban** a fogyasztóvédelmi jogalkotás az utóbbi bő egy évtized eredményeként kezdett el kibontakozni. Megmutatkozik ez az ingó adásvétel hibás

---

⁸ A Gebr. Weber GmbH és Jürgen Wittmer (C-65/09. sz. ügy), valamint Ingrid Putz és a Medianess Electronics GmbH (C-87/09. sz. ügy) közötti eljárásokban hozott egyesített ítélet magyar nyelven elérhető: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d6615b8f5a788143618a73ffc91319ebce.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4OaNiLe0?text=&docid=85085&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=338227> (2014. április 23.).

teljesítésére vonatkozó szabályok körében is. Ennek ellenére többnyire még mindig a pandekta-hagyományokat tükröző eredeti, száz évvel ezelőtt megalkotott, egységes – a szerződő felek jogalanyiságától független – szabályok vannak hatályban. Ennek köszönhetően számos, a jogtudomány által régóta kritizált fogyasztóvédelmi deficitben szenved a kötelmi jogi törvény (*Obligationenrecht*, OR) szabályozása. Ez megmutatkozik többek között a rendelkezések diszpozitív jellegében, a szigorú megvizsgálási és kifogásközlési kötelezettség előírásában és a kellékszavatossági kijavítási igény szabályozásának hiányában is. Üdvözlendő azonban, hogy a közelmúlt jogalkotása az igényérvényesítési határidők tekintetében az EU-s Irányelvvel csaknem teljesen megegyező, klauzikálisan kógens előírásokat épített az OR-be ingók „fogyasztói” adásvételének hibás teljesítése esetére.

A jogösszehasonlítás során nyilvánvalóvá vált számomra, hogy a modern német és osztrák dogmatika az eltérő implementálási koncepciók ellenére is milyen sok ponton egyezik a vizsgált területen. A svájci kódex jórészt a történeti hagyományokat tükrözi, így fogyasztóvédelmi szempontból lemarad a fenti két szabályozás mögött.

A fogyasztó és a vállalkozás egységes magánjogi fogalmát a német jogban a BGB, az osztrákoknál a fogyasztóvédelmi törvény tartalmazza, a svájci jogban viszont nincs egységes fogalmi meghatározás. Az osztrák jog tágan értelmezi a fogyasztót, szemben a BGB-vel, amely a természetes személyekre szűkíti a fogalmat.

A német és az osztrák jogrendszer elkülönülten szabályozza a kereskedelmi, illetve az annak nem minősülő („egyszerű”) adásvétel rendelkezéseit. A fogyasztói adásvétel kategóriája az adásvétel egyik speciális fajtája a BGB-ben, az osztrák jogalkotó viszont a legtöbb implementáló rendelkezés hatályát kiterjesztette a fogyasztó és a vállalkozás között kötött minden jogügyletre. A svájci jogban bármely jogalanyok közötti adásvételre egységes szabályok alkalmazandóak, a fogyasztói adásvétel így csupán elméleti kategória, amelyre egyedül a 2013-tól hatályos szavatossági határidő utal jogszabályi szinten.

A szubjektív kellékhiba-fogalom relevanciája érvényesül mindhárom vizsgált jogrendszerben, azaz a szerződő felek alkuja és megállapodása az elsődleges a kellékhiba fennállásának megállapításánál. A hibás teljesítés központi jogkövetkezménye, a kellékszavatosság mindhárom jogrendszerben objektív jogalapú, az osztrák és a svájci jogban azonban az egyes tulajdonságokra vonatkozó eladói ígéret, valamint az eladó csalárd magatartása szubjektív jogalapon is megtorlást nyer a szabályozásban, ami a történeti hagyományokat tükrözi. A svájci jog differenciál az egyedi és a fajlagos vétel,

illetve a nyílt és rejtett kellékhibák között, a német és az osztrák magánjogban ilyen különbségtételek nincsenek.

A fogyasztóknak kedvez a klauzikálisan kógens szabályozás a német és az osztrák jogban. A svájci OR rendelkezései ellenben diszpozitívak, emellett a kódex a szigorú megvizsgálási és haladéktalan kifogásközlési kötelezettség előírásával is megnehezíti a fogyasztók igényérvényesítését. Következetes mindhárom szabályozás abban, hogy nem értékeli hibás teljesítésként azt, ha a kellékhibáról a jogosult tudott a szerződéskötéskor.

A kellékszavatossági igények lépcsős rendszerét szabályozza a német és az osztrák jog az Irányelvnek megfelelően: elsősorban a hibás teljesítést természetben orvosló kijavítás és kicserélés igényét érvényesítheti a fogyasztó, második lépcsőben – bizonyos feltételekkel – pedig árleszállítást kérhet vagy elállhat a szerződéstől. A svájci jogban az általános az utóbbi két szavatossági igény, a kicserélés csak fajlagos vétel esetén lehetséges, a kijavításról pedig egyáltalán nem rendelkezik az OR. A vételárcsökkentés számításának részletes BGB-beli szabályát a német mellett az osztrák és a svájci joggyakorlat is alkalmazza. A kellékszavatossági igényérvényesítés elévülési határideje mind a német, mind az osztrák jogban két év, amely ingók esetén a dolog leszállításától indul, és használt dolgok adásvétele esetén legkevesebb egy évre csökkenthető. A bizonyítás terhének könnyítésére mindkét jogban fennáll a hibáság hat hónapos – az ABGB-ben minden visszterhes szerződésre is alkalmazandó – vélelme. Svájcban a határidő 2013-tól „fogyasztói adásvétel” esetén szintén két év, de az OR nem állítja fel a hibáság vélelmét.

A hibás teljesítés miatt kártérítést is érvényesíthet a fogyasztó mindhárom nemzeti magánjog szerint, de a szabályozási megoldások eltérnek egymástól e kérdésben. Annyiban egyezik a három megközelítés, hogy mind megkülönbözteti a hibás teljesítéssel közvetlenül okozott (tapadó) károkat a közvetett (következmény-) károktól. Az előbbit a német jog objektív jogalapon a kellékszavatossági határidőkön belül, az utóbbit felróhatósági alapon, az általános három éves határidőn belül teszi lehetővé, de mindkettő a kellékszavatosság melletti alternatív jogorvoslat.

Az osztrák szabályozás is objektív jogalapon biztosítja a tapadó károk követelését, amely csak a kellékszavatossági igények helyett lehetséges, és a kódex meghatározza a kártérítés feltételesen választható módjait is. A következménykárok megtérítésének szubjektív a jogalapja az osztrák jogban is, segíti azonban az igényérvényesítést, hogy ilyen károk keletkezésénél az eladó felróhatósága vélelmezendő. További különbség a

némethhez képest, hogy mindkét kárfajta megtérítését a kötelmi általános három éves elévülési időn belül lehet követelni.

A svájci jogban ugyancsak objektív a tapadó károk, és szubjektív a következménykárok megtérítésének jogalapja, az utóbbi a jogirodalomban azonban nem egyértelmű, mert vitatott a pozitív és negatív *interesse* megítélése. A kétéves határidő „fogyasztói adásvétel” esetén a hibás teljesítés miatti kár bármely fajtájának megtérítése esetén is irányadó, amely jelentősen nehezíti a fogyasztó igényérvényesítését.

Mindent összevetve az osztrák magánjog szabályozási koncepcióját és megoldásait tartom a legvilágosabbnak, és e szabályok között találtam a legtöbb példaértékűt, amelyek a magyar jogalkotásban *de lege ferenda* megfontolandóak lehetnek.

Az értekezés második részének harmadik fejezete **a magyar implementáció kérdéseit** tárgyalja az 1959. évi IV. törvény (régii Ptk.) 2003-ban módosult szabályait vizsgálva. Az osztrák megoldáshoz hasonlóan számos rendelkezés minden visszerthes szerződésre nézve alkalmazandó, a fogyasztói adásvételre vonatkozó EU-s szabályok pedig – bizonyos kivételekkel – minden ingó dologra vonatkozó fogyasztói szerződésre alkalmazandóak. Míg a régi Ptk. szabályozása számos ponton szó szerint tükrözi az Irányelv megoldásait, addig több olyan rendelkezés is szerepelt a kódexben, amely a jogtudomány és a bírói gyakorlat értelmezésére szorult. Ilyen értelmezési kérdések merültek fel többek között azzal kapcsolatban, hogy a jogosultnak a hibát mikor „kell ismernie”; hogyan ítélandó meg a kijavítási költségek követelésének az igénye; az arányosság mércéjét miként kell alkalmazni az igényérvényesítés során; hogyan ítélandó meg a hibás teljesítés miatti kártérítési igény kérdése; milyen részletszabályai lehetnek a hibáság vélelmének. Kritika érte a szabályozást az igényérvényesítési határidők bonyolult rendszere miatt is, ezen kívül a jótállás rendszerbeli elhelyezése is további vita tárgyát képezte.

A második rész utolsó, negyedik fejezete azt mutatja be, hogy a magyar jogban felmerülő jogalkalmazási és jogértelmezési kérdéseket miként orvosolta a jogalkotó az **új Polgári Törvénykönyv** idén hatályba lépett szabályozásában. Az új kódex nagy eredménye többek között, hogy a kellékhibás teljesítés három (tradicionális) jogkövetkezménye – törvényileg is nevesítve – a kellékszavatosság, a jótállás és a kártérítés lett. A külön jogszabályok és a Fgytv. meghatározásával harmóniába került az új Ptk. csak természetes személyekre kiterjedő fogyasztó-fogalma. Dogmatikailag letisztult a jogkövetkezmények elkülönítése a jogalap és az igényérvényesítési határidők tekintetében is. Különösen üdvözlendő a szerződészegéssel és a szerződésen kívül okozott károk –

német mintát is követő – elkülönített szabályozása. A hibás teljesítés miatti kártérítési rendelkezések is új alapokra helyeződtek a tapadó károk és a következménykárok eltérő jogi értékelése nyomán.

4.3. *De lege ferenda* javaslatok

Az új Ptk. kétségtelenül számos ponton letisztult szabályokat tartalmaz a fogyasztó és a vállalkozás között kötött adásvételi szerződés hibás teljesítése tekintetében is. Az értekezés hatályos nemzetközi jogösszehasonlító fejezetének megállapításait és tanulságait szem előtt tartva mégis a következő, kiegészítő *de lege ferenda* javaslatokkal élek.

1. A kellékszavatosság kapcsán megfontolandónak tartom az árleszállítás számítási módszerének törvényi meghatározását. Ennek két módját tartom lehetségesnek: a magyar jogalkotó átveheti a több becslőeljárást feltételező, a német dogmatikában kidolgozott relatív számítási módszer szabályát;⁹ vagy a magyar bírói joggyakorlat által kidolgozott elveket felsorolva is meghatározhatja az árleszállítás kiszámításakor irányadó szempontokat. Ilyen lehet a kijavítás költségének, a hiba rendeltetésszerű használatot befolyásoló jellegének, a dolog elhasználódását felgyorsító mivoltának az együttes mérlegelése, valamint annak figyelembe vétele, hogy a hiba miatt mekkora a dolog természetes elhasználódáshoz viszonyított értékcsökkenése.¹⁰

2. Megfontolandó lenne az osztrák fogyasztóvédelmi törvényhez hasonló módon rendezni a Ptk.-ban – vagy a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Kormányrendeletben – a kicserélés és a kijavítás foganatosításának részletszabályait (helyszínét, tételes költségviselését, stb.) az igényérvényesítés megkönnyítése érdekében.¹¹

---

⁹ Lásd: BGB § 441 (3)-(4): „Vételárcsökkentés esetén a vételárat olyan arányban kell leszállítani, amilyen arányban a hibátlan áru szerződéskötéskori értéke az áru tényleges értékéhez viszonyulna... Amennyiben a vevő a csökkentett vételárnál többet fizetett, az eladó köteles a különbözetet a vevő részére visszatéríteni...” (saját fordítás).

¹⁰ Vö.: BH 1985. 320., BH 1985. 394., BH 1988.182., BH 1995. 92., BH 1995. 212.

¹¹ Vö. *Konsumentenschutzgesetz* (KSchG) § 8 (1)-(2): „Ha a vállalkozó kicserélésre vagy kijavításra kötelezett, akkor azt

1. az átadás helyén kell foganatosítani; ha a dolgot a vállalkozó a szerződésnek megfelelően valamely belföldi helyre küldte vagy szállította, akkor ez minősül az átadás helyének; vagy ha a fogyasztó azt kéri, akkor

2. azon a helyen kell foganatosítani, ahol a dolog szokásosan található, amennyiben az belföldön van, az a vállalkozónak nem „meglepő”, és amennyiben a dolognak a vállalkozóhoz szállítása a fogyasztó által a dolog jellege miatt lehetetlen, különösen, ha a dolog hatalmas, nehéz, vagy beépítés folytán ingatlanná vált. Amennyiben azonban a dolog elküldése a fogyasztó által megvalósítható, akkor a vállalkozó kérheti ezt. Az elküldéssel járó veszélyt azonban a vállalkozó viseli.” (saját fordítás).

3. Megfontolandónak tartom annak a német szabálynak az átvételét, amely szerint megdönthető vélelem áll fenn amellet, hogy a kijavítási igény teljesítése a második sikertelen kísérlet után meghiúsult.¹² Ez véleményem szerint megelőzné a sokszoros kijavításból eredő jogosulti kellemetlenséget és közvetett károkat.

4. Megfontolandónak tartom a termékszavatosság rendszerbeli elhelyezésének módosítását. Az új Ptk. kötelmi általános része a szerződésszegésekről rendelkezik, a termékszavatosság azonban egy kötelmi jogviszonyon kívüli, de a fogyasztási célra vásárolt ingó dolgok adásvételéhez közvetetten mégis kapcsolódó helytállási kötelezettség. Az adásvétel általános szabályaiban rendelkezik a kódex többek között a fogyasztó és a vállalkozás közötti adásvétel esetén irányadó kárveszély-átszállási szabályokról és az e szerződés esetén felmerülő eladói késedelemről is, ezért véleményem szerint a termékszavatossági rendelkezések is jobban illelenének dogmatikailag az adásvétel szabályai közé.

5. A jótállással kapcsolatban is *de lege ferenda* példaértékűnek tartom az osztrák fogyasztóvédelmi törvény rendelkezéseit.¹³ Bár a magyar jogalkotó nem építette be az új kódexbe, én mégis szükségesnek tartom a jótállás kötelező tartalmi elemeinek rendezését az Irányelv előírásának és a régi Ptk.-nak megfelelően, szankciót is fűzve a rendelkezések be nem tartásához. Ennek fényében a következő kiegészítő szövegjavaslattal élek:

új Ptk. 6:171. § (3) bekezdés: „*A fogyasztó és a vállalkozás között kötött szerződés esetén a jótállásnak tartalmaznia kell azt, hogy a fogyasztót a Polgári Törvénykönyv 6:159-6:170. §-ai szerint kellékszavatossági és termékszavatossági jogok illetik meg, és nyilvánvalóvá kell tennie azt, hogy ezek a jogok a jótállás fennállása esetén attól függetlenül is érvényesíthetőek. A jótállásnak világosan és közérthetően meg kell határoznia a jótállás tartalmát és igénybevételének feltételeit, különösen a jótállás időtartamát és területi hatályát, valamint a jótállásra kötelezett nevét és címét.*”

(4) bekezdés: „*A (3) bekezdésben foglalt követelmények megsértése a jótállás érvényességét nem érinti, a kötelezett azonban az ebből eredő, a jogosultat ért károk megtérítésére köteles.*”

6. Megfontolandónak tartom a jótállás vonatkozásában annak a német jogtudományi álláspontnak és bírói gyakorlatnak a 45/2014. Kormányrendeletbe integrálását, amely szerint a fogyasztási cikkhez nyújtott gyártói jótállás a fogyasztó és a vállalkozás közötti adásvételi szerződés megkötése után a kereskedőt is automatikusan,

---

¹² Lásd: BGB § 440. 2. mondat: „*A kijavítás a második sikertelen kísérlet után meghiúsultnak tekintendő, hacsak különösen a dolog vagy a hiba jellegéből, illetve az egyéb körülményekből más nem következik.*” (saját fordítás).

¹³ Lásd: KSchG § 9b. (1)-(4).

ugyanolyan tartalommal köti.¹⁴ Ez véleményem szerint egyszerűbbé tenné az igényérvényesítést.

7. Megfontolandónak tartom a használt tartós fogyasztási cikkek hibás teljesítése miatti kellékszavatosság érvényesítésének határidejére vonatkozó speciális rendelkezés megfogalmazását ugyancsak az osztrák magánjogi példa alapján.¹⁵ Ez a kérdés komplex, ezért megvalósításához azt is szükségesnek tartom, hogy a jogalkotó rendezze azt a kérdést, hogy mely ingók minősülnek tartós fogyasztási cikknek. Erre a legjobb megoldást az új Ptk. értelmező rendelkezései közé ékelte szabály jelentené. Kielégítő lehet azonban az a megoldás is, ha az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jóállásról szóló 151/2003. Kormányrendeletben rendelkezik konkrétan a tartós fogyasztási cikkek fogalmi köréről a jogalkotó.

Az értekezés a vizsgált tág időintervallum keretei között igyekezett bemutatni azt, hogy az ingó adásvétel hibás teljesítésének szabályozása és a szerződészerű teljesítéshez fűződő érdek védelme mindig az adott kor gazdasági, társadalmi körülményei és jogpolitikai célkitűzései szerint alakul a jogi szabályozásban. A jogtörténeti és jogösszehasonlító következtetésekkel remélhetőleg sikerült azonban rámutatni arra, hogy az ókortól egészen napjainkig a jogalkotási elvek, a dogmatikai jellemzők és a mindenkor vitatott kérdések milyen sok ponton mutatnak szembevető funkcionális hasonlóságot.

---

¹⁴ Lásd: PLATE, Jürgen: Das gesamte examensrelevante Zivilrecht (Springer, Heidelberg, 2011.), 754. p.

¹⁵ KSchG § 9 (1): „... A törvényesnél rövidebb kellékszavatossági határidő kikötése hatálytalan, de használt ingó dolgok értékesítése esetén egy évre csökkenthető a határidő, amennyiben azt a felek egyedileg megtárgyalják. Gépjárművek esetén egy ilyen rövidítés csak akkor hatályos, ha az első forgalmi engedély kibocsátása óta több mint egy év eltelt.” (saját fordítás).

5. Az értekezés tárgykörében készült publikációk jegyzéke

1. *Origins of Warranty* (angol nyelvű tanulmány), *Glossa Iuridica* 2011. II. évf. 1. szám (147-152. p.). Elérhető:
http://www.glossaiuridica.hu/gi1101/idg/gi1101_idg_nagy_eva.pdf
2. *The Future Perspectives of Defective Performance in Hungary and in Europe* (angol nyelvű tanulmány). In: Fülöp Péter (szerk.): *Tavaszi Szél – Spring Wind Konferenciakötet. Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 2012.* (180-185. p.)
3. *A hibás teljesítés hazai és európai távlatai.* In: Svéhlik Csaba (szerk.): *Aktuális gazdasági és társadalmi attitűdök Magyarországon. VII. Kheops Konferencia Előadáskötet, 2012.* (CD, ISBN: 978-963-87553-9-1)
4. *Economic Autonomy versus „Economic Fundamental Right” – the Constitutional Basis of Consumer Protection* (angol nyelvű tanulmány). In: Varga Norbert (szerk.): *Az Új Alaptörvény és a jogélet reformja (Szegedi Jogász Doktorandusz Konferenciák II.).* Generál Nyomda, Szeged, 2013. (199-206. p.)
5. *Hibás teljesítés – irányelv-konformitás.* In: Fantoly Zsanett – Gácsi Anett Erzsébet (szerk.): *Állam és jog – Kodifikációs kihívások napjainkban (Szegedi Jogász Doktorandusz Konferenciák II.).* Generál Nyomda, Szeged, 2013. (167-177. p.)
6. *Az Európai Bíróság ítélete az 1999/44/EK irányelv értelmezéséről. A hibás teljesítést orvosló kicserélési jog tartalma fogyasztói adásvétel esetén* (megjelenés alatt)

1. Subject and topicality of the research

At present the performance of a contract has to comply with law, has to fulfil the requirements set out in the contract, and has to be fit for its proper use.¹⁶ The injury of the interest in the performance of a good that is in compliance with the required quality and attributions means defective performance. In a sale contract it also disrupts the relation of price and value negotiated between the parties, therefore, law constitutes liability for material defects of goods. In the European countries most current laws provide remedies of legal warranty and commercial guarantee on an objective legal basis and damages on a subjective legal basis to the purchaser.

The interest of the purchaser in the proper quality of the good purchased is a longstanding legal matter. In ancient Rome first market and commercial customs, then legal principles and policies, finally legal actions were developed that tried to correct the breach caused by the performance of a defective good. The reception of Roman law had an impact on the legal regulation of defective performance in the civil law countries in the new age. These, especially the original rules of the German, the Austrian and the Swiss civil codes had strong effects on Hungarian private law and dogmatics in the 19-20th centuries.¹⁷ The unified rules of defective performance finally entered into force by the Act IV of 1959 on the Civil Code of Hungary.

As a result of the establishment of the European Economic Community in 1957 and the goal of a unified internal market, the notion and concept of consumer protection started to spread in the supranational legislation in private law as well. The unfavourable effects of economic and commercial processes, generated by market economy and the internal market, justify the special legal protection in Europe nowadays.

The consumer protective legislation of the European Union at the end of the previous century has brought change in the regulation of member states concerning the law of sale and the associated warranty and guarantee. However, damages for defective performance remained within the competence of the member states' legislation. The provisions of the Directive 1999/44/EC on certain aspects of the sale of consumer goods and associated guarantees¹⁸ could be implemented by the member states individually.¹⁹

---

¹⁶ FAZEKAS, Judit: Fogyasztóvédelmi jog (Complex, Budapest, 2007), p. 122. and 125.

¹⁷ MÁDL, Ferenc: Néhány gondolat a BGB hatásáról a magyar magánjog fejlődésére. In: Sárközy, Tamás – Vékás, Lajos (eds.): Eörsi Gyula emlékkönyv (HVGOrac, Budapest, 2002, p. 67-72.), p. 71.

¹⁸ Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council of 25 May 1999 on certain aspects of the sale of consumer goods and associated guarantees (Official Journal L 171, 07/07/1999 P. 0012 – 0016).

The most important innovation of this norm is, however, the same in all member states: Cogent rules in accordance with the notion of consumer protection. Besides, the aim is equal to the traditional purpose of regulation: Help the purchaser of movable goods and protect their interest in the quality of the goods and in the proper relation of price and value of the purchase-price.

The dissertation aims to present the historic development of the three above-mentioned “traditional” remedies for defective performance of sales of movables: legal warranty, guarantee and damages. The sale of movables has always been one of the most frequent legal transactions in market trade. In a great number of the cases the seller is a professional, meanwhile the purchaser is a private person buying for personal, final use. Moreover, the fact that the historic roots of the above-mentioned legal consequences developed among the rules on sale contracts and that they are still regulated in the law of sale today in certain national laws also justify the research focusing only to this legal transaction. Therefore, the title of the dissertation in English is: “The Traditional Rights of Consumer-Purchasers in Case of the Defective Performance of Sale Contracts of Movables”.

Working up the subject matter comprises a long period of time. In the antiquity or in the 19-20th centuries, or even in the second-third of the previous century we cannot talk about “consumer sale contracts”. However, the issue had occurred undoubtedly in the legal relationship between private purchasers and professional tradesmen, and the current European regulation focuses on that as well. The phrase “consumer-purchaser” in the title of the dissertation, therefore, refers to this. The dissertation studies the substantive legal questions of the chosen topic. Since the states selected for the investigation (Germany, Austria, Switzerland, and Hungary) approach the question of defective performance of movables or consumer sale differently, the examples endeavour to reveal the relevant rules and characteristics of the regulations.

Access: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999L0044:en:HTML> (22 April, 2014).

¹⁹ Directives as EU norms oblige the member states in points of the objectives, but in the context of implementation they give them a free hand. Besides, the original concept of consumer protective directives is minimum-harmonization, the approximation of the most important and most significant rules of the regulated issue. See for instance: BLUTMAN, László: *Az Európai Unió joga a gyakorlatban* (HVGOrac, Budapest, 2010), p. 229. and RÖSLER, Hannes: *Europäisches Konsumentenvertragsrecht* (C. H. Beck, München, 2004), p. 201.

2. Objective and structure of the dissertation

The legal protection of the interest in a performance to be in conformity with the contract has always developed according to the economic and social circumstances and legal policies of a particular period, and these shape the current legal regulations as well. The **main hypothesis** of the dissertation is, nevertheless, that certain dogmatic characteristics of the subject matter had evolved already in ancient times, and can be recognized in the inter-temporal regulation, as well as in the current European regulatory concept and in the private laws of the member states.

According to its objective, the dissertation consists of two main parts. The first part aims to present the legal history of legal warranty, guarantee and damages for defective performance of sales of movables, and the second part deals with their current rules. The first chapter of the first part works up the commercial practices, legal rules and case-law of ancient Rome.

The second chapter of the first part sketches the reflection of ancient Roman rules of the defective performance of sale contracts in the German and Austrian civil codes in the new age. The exposition of the regulations of these two codes is important not only because of the reception, but also because of their significant influence upon the Hungarian private law dogmatics.

The third chapter presents the Hungarian legal life in the period between 1853 and 1959. Then legal warranty (in Hungarian “kellékszavatosság”²⁰) had become a significant legal institution of Hungarian private law, however, its rules had not yet entered into force as a unified regulation of defective performance of all kinds of sales of movables.

The fourth chapter of the first part surveys the provisions of Act IV of 1959 on the Civil Code of Hungary concerning defective performance and guarantee, and also the modification of the Code in 1977. I found this chapter inevitable because I wanted the Hungarian regulation to be completely presented by the dissertation in a chronological order.

The second main part of the dissertation studies the current regulation of the traditional legal consequences of the defective performance of sales of movables from an international legal comparative point of view. Beside the Hungarian and the already

---

²⁰ This apposite phrase referring to the materially defective performance had first been used by the famous private law jurist, Béni Grisschmid in 1900, see: ZSÖGÖD, Benő: Fejezetek kötelmi jogunk köréből. Vol. II. (Athenaeum, Budapest, 1900), p. 1232.

referred German and Austrian regulations, this part aims to present the concerning rules of the current Swiss private law as well. The latter is worth discussing also because Switzerland is not an EU member state, but the recent processes in the Swiss legislation indicate an indirect “implementation” of the EU norms of consumer protective legislation in the field of private law.²¹ Aside from the length limits, the reason of working up only these foreign regulations is the above-mentioned fact that these had the most significant impact on the development of Hungarian private law. Therefore, the provisions of British common law, the French Code Civil and other national rules of the member states are not subject of my research.

In every chapter of the second part I touch upon the rules of damages for defective performance in spite of the fact that the scope of the EU Directive does not spread to that issue. Therefore, the functional comparison of this legal remedy is reasonable as well, since it is regulated differently in each national law.

In the first chapter of the second part I review the European concept of consumer sale contract²² and the regulation of the Directive 1999/44/EC. The second chapter studies the German, Austrian and Swiss regulations of the defective performance of consumer sales. I also touch upon one remarkable judgement of the European Court of Justice on the question of conformity of the German implementation of the Directive 1999/44/EC.

The third chapter presents the implementing provisions of Act IV on the Civil Code of Hungary that entered into force on 1st July, 2003. The last, fourth chapter of the second part reviews the topical provisions of the new Hungarian Civil Code (Act V of 2013) that came into effect on 15th March, 2014.

3. Methods of the research

Through the course of working up the subject matter I applied primarily descriptive and dogmatic analytic methods. In the first part of the dissertation it was necessary to analyze the legal institutions by means of historic and legal comparative method. In the first chapter I revealed their dogmatic characteristics mainly through the exegesis of cases and

---

²¹ See: PICHONNAZ, Pascal: Überlegungen zur „autonomen“ Umsetzung der Richtlinie 1999/44/EG den Verbrauchsgüterkauf in der Schweiz. In: Schermaier, Martin (ed.): Verbraucherkauf in Europa. Altes Gewährleistungsrecht und die Umsetzung der Richtlinie 1999/44/EG (Sellier, München, 2003, p. 287-301.).

²² The definition of consumer sale contract cannot be found in all chosen national laws. When I use this phrase in the dissertation, I set out from the private law definition of consumers and consumer contracts, and especially from the fact that in case of such transactions the sale is concluded with the professional tradesman (seller) for the sake of the final use of a movable thing.

interpretations from the Digest. In the second and third chapters I primarily used dogmatic analytic method. I also had legal comparative findings in these chapters related to the reception of Roman law and the influence of the original regulations of the BGB and ABGB on Hungarian private law. In the fourth chapter dogmatic analytic method was applied, however, beside analyzing the original rules of the Civil Code of Hungary I also presented the concerning case-law and the viewpoints of jurisprudence.

The first chapter of the second part of the dissertation, dealing with the rules of Directive 1999/44/EC, is mainly descriptive. In the light of these rules I presented the current German, Austrian and Swiss rules in the second chapter. Here I applied mainly legal comparative method, and I came to my conclusions of the pros and cons of the national regulations by comparing the legal institutions functionally. I analyzed the judgement of the European Court of Justice primarily by means of the dogmatic analytic method. In the third chapter, dealing with the Hungarian implementation of the Directive, I put the emphasis on the dogmatic analysis of those rules that raised questions of interpretation. Therefore, I presented the concerning viewpoints of jurisprudence and the court practice as well. In the last chapter, working up the regulation of the new Hungarian Civil Code, I applied mainly descriptive and dogmatic analytic method.

4. Findings of the research

4.1. First part

The first chapter of the first part of the dissertation tried to present how the protection of the interest of the purchaser for the quality of the sold good materialized in the aedilian edict in ancient Rome on the basis of spontaneous market practices. The following characteristic features of the regulation had already appeared in ancient norms:

1. principle of *caveat emptor*, also known as the requirement of the purchaser to act reasonably and carefully;
2. in this context, relevancy of the exterior signs of defects and the latent nature of material defects, which means the allocation of risks between the contracting parties;
3. requirement of fair, bona fide practice of sellers that demonstrates the quality of goods before concluding the sale;

4. relevancy of defects that affect the proper use and the market price of goods;
5. protection of the often uninformed purchasers from professional (often deceitful) tradesmen;
6. the pattern of the modern legal institution of guarantee can already be found in ancient stipulations promising certain attributes of goods;
7. parallelism of remedies of the objective warranty and the subjective damages, and the option between different remedies.

In the following chapters the dissertation endeavoured to point out that the abovementioned characteristic features can be discovered in the inter-temporal regulation of the liability of the seller for latent material defects of sold goods.

The second chapter of the first part studied the original regulations of the German and Austrian civil codes. The Austrian *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* (ABGB) and the German *Bürgerliches Gesetzbuch* (BGB) approached the question of defective performance in different ways. The rules of the ABGB were applicable in case of the defective performance of all synallagmatic contracts, whilst the regulation of the BGB was to be applied only in case of sale contracts. Thanks to the succinctness of the Austrian code, the legal basis of damages for defective performance was disputed, and the purchaser was not entitled to claim price-reduction and did not have the right to choose between the remedies, either. The legal nature of limitation periods was also controversial.

The BGB, on the other hand, tried to regulate all potentially raising questions. It mainly initiated the clear solutions of Roman law according to the pandectic traditions. Beside the aedilian remedies for defective performance it also disposed of the right of replacement in case of sales defined by type and quantity, and it determined clearly the legal basis for damages as well. Despite the differences, the two codes regulated similarly the issue of defective performance of sales of cattle.

The provisions on defective performance of these two foreign codes reflected in legal life of the 19-20th century in Hungary, primarily as a result of the transmitting work of the educated Hungarian jurists of that age. During the period reviewed in the third chapter (1853-1959) there was not a unified regulation of defective performance applicable to all forms of sales. It often caused controversy when determining the liability of the seller for latent defects of good. The lack of codification was eased by the Act on commerce of 1875, however, its provisions could be applied only through analogy to non-commercial sales of movables.

The Proposal on a Civil Code of 1928 (abbreviated as Mtj. in Hungarian) brought change, because it reflected the previous court-practice, and in spite of the fact that it never entered into force its provisions were indirectly applied by courts after 1928. The rules on defective performance were placed among the provisions of sale in the Mtj., and beside this system, its concept and detailed regulation also mirrored the impact of pandectists and the BGB.

The rules of defective performance became effective unified legal rules by the Hungarian Civil Code adopted in 1959. The fourth chapter of the first part of the dissertation presents this development of the Hungarian rules. The Civil Code disposed of the defective performance of all synallagmatic contracts (similarly to the ABGB). Although it indicated that warranty is its central legal consequence, it also entitled the obligee to claim damages, in which case the rules for non-contractual damages were applicable. However, the legal basis of this latter remedy was disputed among jurists.

The Code controversially disposed of guarantee among the rules on “the accessory clauses securing the contract”, however, its greatest practical relevance was in case of defective performance as one type of breaches of contract. Special legal norms adopted on the basis of the Civil Code established legal (obligatory) guarantee in the Hungarian legal system that functioned as an important means of quality-protection of goods offered for sale in market trade. This special regulation, however, caused dogmatic confusion in distinguishing warranty and guarantee. The rules of 1959 did not comply the requirements occurred in the second half of the 20th century, that is why they were modified in 1977.

Act I of 1978 on the internal trade already disposed of issues of the protection of consumers’ interests and the quality protection of goods offered for sale in market trade in an independent chapter. Moreover, the special legal norms on the protection of purchasers’ (“consumers’”) interests, adopted by the authorization of the Civil Code, already contained cogent rules that were rather unusual to the regulation of private law.

4.2. Second part

The second main part of the dissertation deals with the current rules on defective performance of sales of movables. The first chapter of this part presents the provisions of the **Directive 1999/44/EC**. The main objective of this EU-norm was to harmonize the legal and administrative regulation of member states in order to secure the uniform minimum standard of consumer protection. In the light of the characteristic features of ancient

Roman regulation of the seller's liability for latent material defects, the reflection of the following characteristics can be discovered in the Directive as well:

1. legal policy of the protection of the economically weaker contracting party [Preamble (21)-(24); Art. 1 (1)],
2. principle of *caveat emptor* concerning the actions of the purchaser [Art. 2 (3)],
3. relevancy of latent material defects unknown to the purchaser [Art. 2 (3)],
4. criteria of the sold good to be fit for proper use and to be in conformity with the contract [Art. 2 (1)-(2)],
5. objective legal basis of the liability of the seller for defective performance [Preamble (9); Art. 3 (1)],
6. fair and bona fide commercial practice of the seller and the requirement of transparency [Preamble (21); Art. 6 (1)-(4)].

Constituting cogent rules meant the biggest change in the regulations of the member states. According to the second chapter of the second part of the dissertation, the **German legislator** implemented the Directive as part of a throughout reform of the law of obligations. Adjusting to the traditions, the BGB placed most of the implementing provisions in the title on sale contract, especially in the special rules on consumer sale (as special type of sales). However, according to the concept, the legislator disposed of the rules on the right of recession, repair and replacement as remedies for breach of contract in the general part of the law of obligations. The BGB made the two years limitation period general in the defective performance of all types of sales.

The German regulation contains a lot of referring provisions, which, in my opinion, results in a difficulty to follow which rules are how and when applicable, especially in case of consumer sales. After the implementation in 2002, several questions of interpretation raised in jurisprudence and in court-practice related to the presumption of inconformity with the contract, the definition of second-hand goods, the replaceable nature of specific goods, the content of the guarantee statement, the extent of the right of replacement, and the requirement of proportionality. In the precedent of the EJC, analyzed in the second chapter, the Court dealt with the latter two matters. According to the judgement, replacement means that “the seller is obliged either to remove the goods from where they were installed and to install the replacement goods there or else to bear the cost of that removal and installation of the replacement goods”, irrespective of having been

contractually obliged to install the goods or not.²³ Moreover, the Court stated that the requirement of proportionality shall be interpreted narrowly, meaning that it is relevant only related to replacement and repair. Although the reasoning and the arguments of the decision are not accurate dogmatically in each point, the judgement itself provides for a protection of consumers stronger than ever in the member states.

When implementing the Directive, the **Austrian legislator** did not want the traditional rules of warranty for latent material defects, worked out by judicial and commercial practice, to go through a big systematic change. In case of the defective performance of sales of consumer goods the provisions of the ABGB on sale contract, as well as its rules on warranty for latent defects in the general part of the law of obligations, and also the rules of the act on consumer protection (Konsumentenschutzgesetz, KSchG) are applicable. However, the regulation seems to be divided only on the surface: In fact, in my opinion, it facilitates law-enforcement of consumers. Moreover, the Austrian legislator constituted several exemplary provisions related to defective performance. For instance, it imposes a sanction for the lack of the obligatory content of guarantee statements, and the ABGB disposes clearly how the seller shall refer to the legal warranty rights of the consumer in the guarantee statement.

In **Swiss private law** consumer protective legislation has started to evolve in the latest two decades. Provisions on the defective performance of sales of movables reflect this trend as well. However, mostly the original, more than one hundred years old rules are still in force that are irrespective of the subjectivity of the contracting parties and reflect the pandectist traditions. Therefore, there are numerous consumer protective deficits of the regulation of the law of obligations (Obligationenrecht, OR) that have been criticised by jurists for a long time. The main shortfalls are the dispositive nature of the regulation, the strict obligations of the purchaser to examine the purchased good and report the defect immediately, and also the lack of the right to demand repair of the defective good. However, as a result of recent legislation there is a new cogent rule on the limitation period in case of “consumer sales” of movables.

---

²³ Joint judgement of the European Court of Justice in the proceedings of Gebr. Weber GmbH v Jürgen Wittmer (C-65/09), and Ingrid Putz v Medianess Electronics GmbH (C-87/09). Access: [http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?pro=&lgrec=hu&nat=or&oqp=&dates=&lg=&language=en&jur=C%2CT%2CF&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&num=C-65%252F09&td=%3BALL&pcs=Oor&avg=&page=1&mat=or&jge=&for=&cid=310782](http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?pro=&lgrec=hu&nat=or&oqp=&dates=&lg=&language=en&jur=C%2CT%2CF&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&num=C-65%252F09&td=%3BALL&pcs=Oor&avg=&page=1&mat=or&jge=&for=&cid=310782) (24 April, 2014).

Through the legal comparison it became clear to me that in spite of the different regulatory concepts the current German and Austrian rules are similar in many instances in this field. The Swiss code mirrors mainly the traditional rules, therefore, it is behind the times in the light of consumer protection in comparison with the other two codes.

The uniform definitions of consumer and entrepreneur (seller) can be found in the BGB in Germany, and in the KSchG in Austria. In Swiss law, however, there are no uniform determinations. Austrian law applies the wider approach to consumers, opposite to the BGB that narrows the definition only to natural persons.

The German and Austrian legal systems separate the regulation of commercial and non-commercial (“simple”) sale contracts. Consumer sale is a special type of sales in the BGB. The Austrian legislator, on the other hand, extended the scope of most implementing rules to all legal transactions between consumers and entrepreneurs. In Swiss law unified rules are applicable to all kinds of sales irrespective of the contracting parties. Therefore, consumer sale is only a theoretical category that is legally referred to solely by the new warranty limitation period in the OR.

The “subjective defect-definition” prevails in all three laws, which means that the conformity of the good with the contract shall be determined primarily by the agreement of the parties. Warranty has an objective legal basis in each legal system, however, in Austrian and Swiss law the promise of the seller concerning attributes of the good and the seller’s fraudulent conduct is sanctioned on a subjective legal basis, which reflects Roman law traditions. Swiss law differentiates between specific and by type and quantity determined sales, and also between transparent and latent defects; in German and Austrian law there are no such distinctions.

The dispositive regulation of the Swiss OR is a great disadvantage for consumers, opposite to the cogent rules of the BGB and ABGB. However, all three codes are consistent, stating that there is no liability for defects, when the purchaser knew about the defect at the time of conclusion of sale.

There is a hierarchy of rights in German and Austrian law according to the Directive: In the first place the purchaser may claim repair or replacement of the defective good, and in the second place, conditionally, they may demand price-reduction or may have the contract rescinded. In the OR the latter two are the general remedies, the purchaser may claim replacement only in case of sales of goods determined by type and quantity, and there is no provision on the right of repair. The “relative” method of the BGB of counting the price-reduction is applied by Austrian and Swiss jurists and courts as well.

The general period of limitation of warranty rights is two years in Germany and Austria, and in both civil codes the six-months-long presumption of inconformity helps the law-enforcement of purchasers. In Switzerland the limitation period is also two years in case of consumer sales, but the OR does not contain the presumption of inconformity.

The purchaser is entitled to claim for damages according to each civil code, however, the regulatory concepts differ from each other in this matter. However, all of them separate direct and indirect damages caused by defective performance. In Germany the former can be claimed on an objective legal basis within the limitation period of warranty rights, and indirect damages may be demanded on a subjective legal basis within the general limitation period of three years. Both types of damages are alternative remedies beside warranty rights.

According to the Austrian regulation, the purchaser may claim direct damage on an objective legal basis, but the ABGB also sets out the possible ways of damages that can only be demanded instead of warranty rights. Indirect damages shall be paid on a subjective legal basis here as well, but law-enforcement is eased by the presumption of the seller's liability. In Austria both types of damages may be demanded within the general limitation of three years.

In Switzerland the legal basis of direct damages is also objective, and subjective for indirect damages. The latter is, however, not obvious among jurists because the difference between positive and negative *interesse* is disputed. Damages can be claimed within the two years warranty limitation period in both cases, which hardens the law-enforcement of consumers significantly.

Taking every detail into consideration I find the concept and regulation of the Austrian legislator the best, clearest and most effective. I discovered the most exemplary provisions among these rules that are worth considering *de lege ferenda* in the Hungarian legislation as well.

The third chapter of the second part of the dissertation deals with the **Hungarian implementation** of the Directive into the Act IV of 1959 on the Civil Code that entered into force in 2003. Similarly to the Austrian solution, numerous provisions of the Code are applicable to all synallagmatic contracts, and the others are mainly applicable not only to sales, but all consumer contracts of movables. Many rules of the Code mirror literally the provisions of the Directive, however, some of them have been subject to interpretation of jurisprudence and jurisdiction. These issues are related to the question of the expression that the consumer “could not reasonably be unaware of”; the expenses of repair; the

requirement of proportionality; damages for defective performance; and detailed rules of the presumption of inconformity. The regulation was subject to critics because of the complicated system of limitation periods as well, and the place of guarantee in the system of the Code was also disputed.

The last chapter of the second part presented how the Hungarian legislator abolished the previous inconsistencies by adopting the **new Civil Code** that has entered into force this year. One great achievement of the new Code is that the three (traditional) legal consequences of defective performance became namely warranty, guarantee and damages. The new definition of consumers, applicable only to natural persons, became harmonized with the definitions of special legal norms and the act on consumer protection. The distinction among the legal consequences got dogmatically clear concerning the legal basis and the limitation periods as well. It is of great significance that the new Code regulates damages for breach of contract and for non-contractual injuries separately (like the BGB). On this basis damages for defective performance got a new concept as well.

4.3. *De lege ferenda* proposals

The new Civil Code of Hungary undoubtedly contains numerous clear rules on defective performance of sales of consumer goods. However, considering the findings of the second chapter of the second part of the dissertation, I have the following amending *de lege ferenda* proposals.

1. Relating to warranty I find it considerable to determine the method of calculating the amount of price-reduction. In my opinion there are two possible ways for that: the Hungarian legislator could either adopt the relative method of the German BGB,²⁴ or it could determine those principles that were already worked out by Hungarian court-practice. These viewpoints could be, for instance, the joint deliberation of the expenses of repair, the nature of defect preventing the proper use of the good and fastening its deterioration, as well as considering how much the depreciation of the good is because of the defect, in comparison with the normal depreciation.²⁵

---

²⁴ See: BGB § 441 (3)-(4): “*In the case of a price reduction, the purchase price is to be reduced in the proportion in which the value of the thing free of defects would, at the time when the contract was entered into, have had to the actual value. To the extent necessary, the price reduction is to be established by appraisal... If the buyer has paid more than the reduced purchase price, the excess amount is to be reimbursed by the seller...*”. Access to the English text of the BGB: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/german_civil_code.pdf (24 April, 2014).

²⁵ See: decisions BH 1985. 320., BH 1985. 394., BH 1988.182., BH 1995. 92., BH 1995. 212.

2. It would be considerable to dispose of the detailed rules of the performance of repair and replacement (such as its place, its detailed allocation of costs, etc.) similarly to the Austrian KSchG in the new government decree of 45/2014 (26/02) on the detailed rules of contracts between consumers and entrepreneurs, in order to facilitate their convenient enforcement.²⁶

3. I find it considerable to adopt the German rule to our new Civil Code that establishes a rebuttable presumption that after the second unsuccessful attempt of repair, the repair of the good shall be deemed as failed.²⁷ In my opinion this would prevent the inconvenience and indirect damage caused by multiple unsuccessful attempts of repair.

4. I find it considerable to modify the placement of the new institution of product warranty. The general part of the book of law of obligations in the new Civil Code disposes of the types of breach of contract, however, product warranty is an obligation outside of contractual relations. However, indirectly it still relates to the sale of consumer goods. The new Code regulates, for instance, the passing of risks in sales between consumers and entrepreneurs, and also the seller's delay in performance in such contracts in the law on sale. Therefore, in my opinion, the provisions on product warranty would also be dogmatically better placed amongst the rules on sale.

5. I find the regulation of the Austrian KSchG exemplary concerning guarantee as well.²⁸ Although the Hungarian legislator did not dispose of the obligatory content of guarantees in accordance with the Directive, I still consider it necessary. In the light of these and the Austrian rules I have the following amending text-proposals:

New Civil Code § 6:171 (3): *“In case of a contract between a consumer and an entrepreneur the guarantee shall contain that the consumer is entitled to warranty and product warranty rights according to §§ 6:159-6:170 of the Civil Code of Hungary, and it shall refer to the fact that irrespective of the guarantee those rights are independently enforceable. The guarantee shall clearly and plainly determine its contents and the conditions of its enforcement, especially its limitation period and territorial scope, and the name and address of the obligor of the guarantee.”*

---

²⁶ See: KSchG § 8 (1)-(2): *“In case the entrepreneur is obliged to repair or replace the thing, it is to be performed*

1. at the place of the transfer of the thing; if the entrepreneur, according to the contract, sent or carried the thing to an inland place, then this means the place of transfer; or in case the consumer claims

2. at the place, where the thing can usually be found, if this place is inland, is not surprising to the entrepreneur, and in light of the nature of the thing its sending to the entrepreneur is infeasible for the consumer, especially because the thing is enormous, heavy, or by installation it became immovable.

However, if sending the thing is feasible by the consumer, then the entrepreneur may ask for this. In this case, however, the entrepreneur bears the risks of the sending.” (translation of the author).

²⁷ See: BGB § 440 sentence 2: *“A repair is deemed to have failed after the second unsuccessful attempt, unless in particular the nature of the thing or of the defect or the other circumstances leads to a different conclusion.”*

²⁸ See: KSchG § 9b. (1)-(4).

(4) *“The infringement of the requirements stated in subsection (3) does not affect the validity of the guarantee, however, the obligor shall bear the damages caused to the consumer by the infringement.”*

6. In relation to guarantee I find it considerable to integrate the point of view of the German court-practice to the Government decree of 45/2014. According to that the guarantee statement, attached to a consumer good by the producer, shall oblige the seller after concluding the sale with the consumer automatically and with the same content.²⁹ This, in my opinion, would simplify the enforcement of guarantee rights.

7. I find it considerable to determine specific limitation periods in case of durable consumer goods in the light of the Austrian example.³⁰ This issue is complex, therefore, I think that the Hungarian legislator should also dispose of the question, which movables constitute durable consumer goods. One solution could be a rule placed among the definitions of the new Civil Code (§ 8:1). The other possible solution is that the legislator would give a concrete definition or a limited list of durable consumer goods in the Government decree of 151/2003 on the obligatory guarantee for certain durable consumer goods.

Within the framework of the studied period, the dissertation presented that the regulation of the defective performance of sales of movables and the protection of the interest in a performance being in conformity with the contract depends always on the economic and social circumstances and legal policies of the particular time. However, hopefully, by means of the legal historic and legal comparative conclusions, it succeeded in demonstrating that from ancient times until today the legislative principles, the dogmatic characteristics and the always disputed questions are still similar in so many instances.

---

²⁹ See: PLATE, Jürgen: Das gesamte examensrelevante Zivilrecht (Springer, Heidelberg, 2011), p. 754.

³⁰ See: KSchG § 9 (1) sentences 2-3: *“The agreement about a limitation period of warranty shorter than the statutory period is ineffective, but in case of sales of second-hand movable things the statutory limitation period of warranty may be reduced to one year, if it is individually agreed. In case of motor vehicles such a reduction is only effective, if more than one year lapsed from the day of the first registration.”* (translation of the author).

5. Publications related to the topic of the dissertation

1. *Origins of Warranty* (in English), *Glossa Iuridica* 2011. Vol. II. no. 1. (p. 147-152).
Access:
http://www.glossaiuridica.hu/gi1101/idg/gi1101_idg_nagy_eva.pdf
2. *The Future Perspectives of Defective Performance in Hungary and in Europe* (in English). In: Fülöp, Péter (ed.): *Tavaszi Szél – Spring Wind Konferenciakötet. Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 2012.* (p. 180-185.)
3. *A hibás teljesítés hazai és európai távlatai.* In: Svéhlik, Csaba (ed.): *Aktuális gazdasági és társadalmi attitűdök Magyarországon. VII. Kheops Konferencia Előadaskötet, 2012.* (CD, ISBN: 978-963-87553-9-1)
4. *Economic Autonomy versus „Economic Fundamental Right” – the Constitutional Basis of Consumer Protection* (in English). In: Varga, Norbert (ed.): *Az Új Alaptörvény és a jogélet reformja (Szegedi Jogász Doktorandusz Konferenciák II.).* Generál Nyomda, Szeged, 2013. (p. 199-206.)
5. *Hibás teljesítés – irányelv-konformitás.* In: Fantoly, Zsanett – Gácsi, Anett Erzsébet (eds.): *Állam és jog – Kodifikációs kihívások napjainkban (Szegedi Jogász Doktorandusz Konferenciák II.).* Generál Nyomda, Szeged, 2013. (p. 167-177.)
6. *Az Európai Bíróság ítélete az 1999/44/EK irányelv értelmezéséről. A hibás teljesítést orvosló kicserélési jog tartalma fogyasztói adásvétel esetén* (in press)